

Міністерство освіти і науки України

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ ТА СТУДЕНТІВ**

**РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Випуск 10

Україна

2024

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Бердянський державний педагогічний університет
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Криворізький державний педагогічний університет
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Хортицька національна академія
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Херсонський державний університет
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ ТА СТУДЕНТІВ**

***РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ***

Випуск 10

Україна

**7-8 листопада
2024**

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 10., Україна, 2024. 117 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Біда О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедрою педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, м. Берегово

Васютина Т. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Гнезділова К. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси

Деркачова О.С., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Іванюк Г. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології, Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

Кіліченко О.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Кіт Г.Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Кондур О. С., доктор педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Котелянець Н. В., доктор педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Коханко О. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Матвієнко О.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки і методики початкового навчання, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, професор, ректор комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально -реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Онопрієнко О. В., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу початкової освіти імені О.Я. Савченко Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

Павлик О. А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти, Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг

Петухова Л.С., доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Херсонський державний університет, м. Івано-Франківськ

Петрик К. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри педагогіки факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету, м. Запоріжжя

Прибора Т.О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Пріма Р. М. доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

Романишин Р.Я., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

Саган О.В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти, Херсонський державний університет, м. Херсон

Скворцова С.О., доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондентка НАПН України, завідувачка кафедри математики і методики її навчання Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, м. Одеса

Стахова І.А., доктор філософії (PhD), доцент кафедри початкової освіти, Вінницький державний

педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Товканець О.С., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи, ДВНЗ «Ужгородський національний університет, м. Ужгород

Турчина І.С., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів

Ушневич С. Е., кандидат філологічних наук, доктор філософії, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, м. Івано-Франківськ

Федій О.А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри початкової освіти Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м. Полтава

Хижняк І.А., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Дніпро

Цюняк О.П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти та освітніх інновацій, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

5. Нова українська школа: формуємо продуктивну комунікацію в контексті демократизації освіти. Ужгород : ЗППО, 2022. 123 с.

2. Інновації в освітньому процесі початкової школи: історична ретроспектива і сучасність ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Беженарь Л.,

здобувач другого (магістерського) рівня освіти, факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Коваль К.В., асистентка кафедри педагогіки

Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя, Україна

Освітня реформа, яка реалізується у початковій школі, переорієнтувала процес навчання на особистість дитини та змінила акценти: засвоєння знань перестало бути метою освітнього процесу у початковій школі, покликання якої стало формування життєво важливих компетентностей в учнів, розвиток ініціативи та самостійності дітей. Концепція «Нова українська школа» визначила нові вимоги до змісту, умов і результатів навчання, які стало практично неможливо досягти, використовуючи лише традиційні методи навчання. Тож одним зі способів розв'язання даної проблеми стало впровадження в освітній процес НУШ активних методів навчання та інтерактивних навчальних технологій [1].

Одним із важливих чинників активізації навчально-пізнавальної взаємодії між складними об'єктами пізнання та суб'єктами навчально-пізнавального процесу є використання інтерактивних методів. Вони реалізуються за допомогою певних систем, які об'єднують способи, прийоми, методи освітнього процесу, заснованого на суб'єкт-суб'єктних відносинах педагога й учня (паритетності), багатосторонній комунікації, конструюванні знань учнем, використанні зворотного зв'язку, постійній активності [2].

Теоретичні й практичні аспекти використання інтерактивних методів навчання у початковій школі представлені в роботах видатних учених: Л. Залюбовська, Р. Оришин, Л. Пироженко, О. Пометун, Г. Пономарьова, Г. Селевко, В. Химинець та ін. Певні технологічні аспекти використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови у початковій школі досліджуються О. Караман, Н. Манагаровою, Н. Пилипенко та ін.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні особливостей використання інтерактивних методів навчання задля підвищення ефективності уроків української мови в початковій школі.

Суть ідеї інтерактивного навчання полягає в постійній та активній взаємодії всіх учнів під час освітнього процесу, де відбувається колективне та групове навчання в співпраці, де всі учасники є рівноправними партнерами. Інтерактивні методи навчання охоплюють організацію засвоєння знань та

розвитку вмінь і навичок за допомогою спеціально структурованих навчально-пізнавальних дій, які активно включають учнів у взаємодію між собою і сприяють побудові міжособистісного спілкування з метою досягнення запланованого результату [3].

Існує ряд класифікацій інтерактивних методів навчання. Зокрема, деякі дослідники пропонують таку систематизацію: дискусійні (модерація, групова дискусія, розбір практичної ситуації, мозковий штурм); ігрові (імітаційні, дидактичні, творчі, ділові, рольові ігри); організаційно-діяльні ігри; тренінгові форми проведення занять [5].

Інтерактивні методи мають значні можливості для самореалізації особистості кожного учня. Упровадження таких методів навчання на уроках української мови в початковій школі сприяє ефективній реалізації основної мети мовно-літературної освітньої галузі – формування мотивації щодо вивчення української мови, розвиток комунікативної та інших ключових компетентностей, формування здатності до виразного володіння українською мовою для духовного, культурного та національного самовияву, використання її в особистому та суспільному житті, у міжкультурній взаємодії, розвиток логічного, критичного та творчого мислення, а також готовність до подальшого вивчення української мови, припускає організацію й розвиток діалогового спілкування, що веде до взаєморозуміння, взаємодії, спільного розв'язання проблем [3].

Використання інтерактивних методів навчання в рамках реалізації мовно-літературної освітньої галузі має низку викликів та труднощів, що постали перед учителями та здобувачами освіти.

Задля якісного впровадження інтерактивних методів навчання в освітній процес вчителям необхідно потурбуватися про самонавчання та професійну підготовку, що передбачатиме освоєння ключових компетентностей. Також можуть виникнути проблеми, що пов'язані з необхідністю якісного доступу до інформаційно-комунікативних технологій та відповідних технічних засобів, систематичною підтримкою вчителя адміністрацією освітнього закладу, недостатньо чітким визначенням оцінки та специфіки використання інноваційних методів.

Труднощі, які виникають у здобувачів освіти, під час використання в освітньому процесі інтерактивних методів пов'язані з їх адаптацією до такої діяльності, неякісним доступом до технічних ресурсів, низьким рівнем розвитку самодисципліни, критичного мислення, спілкуванням та колаборацією [4].

Але використання інноваційних методів навчання української мови в освітньому закладі має й численні переваги як для вчителів, так і учнів.

Першочергово для вчителів це можливість організовувати ефективні та цікаві уроки для здобувачів освіти, планувати освітній процес відповідно до індивідуального та диференційованого підходу, сприяти розвитку творчих навичок, зменшити навчальне навантаження та створити позитивну атмосферу у класі, що спонукатиме учнів до активної пізнавальної діяльності.

Для учнів інноваційні методи є захопливим процесом ознайомлення з новою інформацією, сприяють розвитку мовних навичок (використання мультимедійних та інтерактивних ресурсів допомагає покращити навички

вимови, читання та письма), самостійності та критичного мислення, мотивують молодших школярів до активної участі в освітньому процесі, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу [4].

Отже, впровадження інтерактивних методів навчання у початковій школі на уроках української мови є кроком у підвищенні ефективності освітнього процесу. Інтерактивні методи дозволяють створити атмосферу співпраці, сприяють розвитку комунікативних навичок, критичного мислення та самостійності учнів. Використання таких методів стимулює учнів до активної участі в навчанні, створює мотивацію та інтерес до вивчення рідної мови, що, своєю чергою, сприяє формуванню ключових компетентностей, що є важливим для успішного розвитку учнів у сучасному інформаційному суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баліка М. В. Методичні аспекти використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови у початковій школі. *Молодий вчений*. 2019. №9. С. 355–358.
2. Галаєвська Л. В. Інтерактивні методи навчання української мови. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2022 рік*. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, Педагогічна думка, 2022. С. 93–94.
3. Лучко Л. Особливості використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови в початковій школі. *Наукові перспективи та методичні інновації в розвитку початкової освіти*: збір. матер. I Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 18 квіт. 2024 р.) Вінниця, 2024. С. 362–366.
4. Павлюк Н.П., Пукало С. М. Інноваційні методи навчання української мови в основній школі. *Proceedings of the IX International Scientific and Practical Conference «Scientists and existing problems of human development»* (November 14–17, 2023) Zagreb, Croatia. P. 255–260.
5. Падалка Л., Євтушенко Н. Використання інтерактивних методів на уроках української мови в початковій школі. *NewInception*. 2022. № 2. С. 77–83.

ЗМІСТ

1. Актуальні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів молодшого шкільного віку в Новій українській школі

Крючкова Ю. В., Ісланкіна Є. Профілактика булінгу та конфліктів в освітньому середовищі	1
Макаренко А., Формування партнерської взаємодії в умовах групи продовженого дня	3
Микитин І., Романишин Р.Я. Розвиток підприємницьких умінь в учнів початкової школи	6
Полубень А., Турчина І.С. Впровадження інтегрованого навчання в початкових класах в умовах реалізації НУШ	9
Пономарьова Д., Взаємодія вихователів і батьків у вихованні дитини	10
Різниченко М. Є., Коваль К. В Концептуальні засади реформи нової української школи	14

2. Інновації в освітньому процесі початкової школи: історична ретроспектива і сучасність

Беженарь Л., Коваль К.В. Використання інтерактивних методів в початковій школі на уроках української мови	16
Бухенко В., Скворцова С.О. Використання штучного інтелекту у навчанні математики учнів початкової школи	19
Вавілюк К., Раєвська І.М. Вплив кейс технології на розвиток критичного мислення молодшого школяра	22
Кушнір Н., Прибора Т. О. Вплив медіазасобів на розвиток молодших школярів у контексті сучасної освіти	24
Міщенко Д.Ю., Андросова Н. М. Сучасні методи формування комунікативних компетенцій у молодших школярів	27
Саміленко О.М., Раєвська І.М. Огляд цифрових інструментів для розвитку системного мислення в молодших школярів	31

3. Психолого-педагогічні та соціальні умови формування особистості учнів молодшого шкільного віку в освітньому середовищі Нової української школи

Лопан С. П., Коваль К. В. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку	34
Покришка А., Бай І.Б. Розвиток художньо-творчих здібностей учнів початкової школи в позаурочний час	37

Сапранкова К., Лесик А. Методи арттерапії як засіб зниження рівня агресивної поведінки здобувачів початкової освіти в умовах нової української школи	41
Сулятицька М., Котик Т.М. Використання мультимедіа для формування комунікативної компетенції молодших школярів	44
Химич М.А., Матвієнко О.В. Комплексний підхід до створення безпечного освітнього простору в початковій школі: фізичні, психологічні та соціальні аспекти	48
Шантер Ю. Е., Гнезділова К. М. Психолого-педагогічні умови формування емоційного інтелекту молодшого школяра в освітньому середовищі НУШ	51
4. Дистанційне і змішане навчання в умовах війни	
Ткаченко Н. А., Турчина І. С. Формування пізнавальної активності молодших школярів в умовах воєнного часу: теоретичний аспект	55
Ярмошкіна М.В., Дистанційне навчання математики в умовах нуш	61
5. Проблема наступності освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти	
Вовканець В., Товканець О.С. Педагогічні умови розвитку творчості дітей дошкільного віку	62
Гребенюк А.Ю., Цуканова Н.М. Готовність дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі	64
Денисенко Д.С., Коновальчук М. В. Розвиток національної ідентичності через рідну мову у дошкільнят	67
Кудлейчук М., Плетеницька Л.С. Особливості забезпечення наступності між старшими дошкільниками та першокласниками щодо формування логіко-математичної компетентності	70
Роман Т., Товканець О.С. Принципи розвитку сучасної дошкільної освіти	73
6. Організація інклюзивної освіти в середовищі Нової української школи	
Бут А., Мухіна Т.Є. Технології навчання молодших школярів з особливими освітніми потребами	75
Дергач М.А., Гордієнко Н.М. Дидактичні вимоги до створення корекційно-розвиткових програм з подолання агресії учнів молодших класів з аутизмом	79
Дрогомирецька В., Кирста Н.Р. Соціально-абілітаційна робота з сім'ями дітей з тяжкими порушеннями мовлення	82

Загородня П. О., Петрик К. Ю. Альтернативна та додаткова комунікація в інклюзивній освіті: нові можливості для навчання здобувачів початкової освіти	84
Коломоєць Д. С., Чигрина Я. Ю. Технологічна культура педагогічних працівників закладів освіти з інклюзивним навчанням як елемент їх загальної культури	88
Нечипоренко В.В., Позднякова О.Л. Сучасні підходи до лікування і корекції аутизму	91
Шатанська І., Значення гри в організації освітнього процесу із здобувачами початкової освіти з порушеннями мовлення	94
Щерба М., Кирста Н.Р. Особливості формування фонетико-фонематичної компетенції у дітей дошкільного віку з синдромом Дауна	96
7. Актуальні проблеми фахової підготовки майбутніх учителів початкових класів у контексті стандартизації	
Золотаренко Т.О., Васютіна Т.М. Роль громадянської освіти у формуванні педагогічної майстерності майбутніх учителів початкових класів: порівняльний аналіз стандартів Норвегії та України	99
Кавін Х., Ушневич С.Е. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів ім у контексті літературознавчих практик	102
Матвієнко В.О., Васютіна Т.М. Роль педагогіки партнерства у підготовці вчителів до формування ключових компетентностей учнів	105
Погорєлова В.І., Лісіна Л.О. Підготовка майбутніх учителів до формування пізнавальної активності здобувачів початкової освіти: теоретичний аспект	107
Попов О.А., Губарева Д.В. Сучасні підходи до формування готовності майбутніх учителів початкової школи до толерантного виховання учнів	111